

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IV. Principibus & Magistratibus, in bello justo, licitum est hostes
occidere, sicut & malefactores Reipublicæ noxios, etiam pro solo furto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

16 At (inquis) præceptum, *Non occides*, naturale est. Ad rationis ergo naturalis judicium est referendum, quando liceat vel non liceat occidere. Rationabiliter proinde dicitur præcepto illo solum prohiberi, ne quis occidat sine justa necessitate.

Respondeo, etiam præceptum de uno Deo colendo, de non mæchando, &c. naturale esse; ab eorum tamen generalitate rationem naturalem non posse excipere, nec illa sic glossare, ut non liceat idola exterius adorare, mæchati, &c. sine justa necessitate. Ergo similiter, &c.

17 Si dicas præceptum, *Non machaberis*, nullam pati exceptionem, uti patitur præceptum, *Non occides*.

Respondeo 1°. præceptum, *Non occides*, sine divina autoritate, nullam etiam pati exceptionem, ut constat ex dictis c. 2.

18 Respondeo 2°. si Deus vellet concedere alicui usum corporis uxoris alienæ (uti concedere potest de potentia absoluta) dominio non concesso, in illo casu præceptum, *Non machaberis*, exceptionem pateretur, hanc videlicet, *Non machaberis, sine divina concessione*. Nec tamen adhuc illo casu, à generalitate præcepti, *Non machaberis*, ratione naturali liceret excipere.

CAPUT IV.

Principibus & Magistratibus, in bello justo, licitum est hostes occidere, sicut & malefactoribus Reipublicæ noxios, etiam pro solo furto.

19 Superiori capite demonstravimus, à generali præcepto divino, *Non occides*, non dari exceptionem ullam, nisi quam Deus ipse fecit; præceptum proinde illud sic glossari non posse, *Non occides, sine justa necessitate*, cujus judex sit naturalis ratio nostra, nec aliam admittere exceptionem, nisi comprehensam in una ex tribus ibi designatis; utique non occides nisi speciali Dei jussione, vel publicâ autoritate, duobus in casibus à Deo concessâ, scilicet in bello justo, & in legitima malefactorum Reipublicæ noxiorum punitione.

20 Quod enim liceat se vel alium occidere, ex speciali Dei mandato, ad ipsum extraordinariè directo, constat ex Genes. 22. ubi Deus mandavit Abraham, ut filium suum Isaac offerret in holocaustum. Apostolus quoque Hebr. 11. inter eos qui fide probati sunt, laudat Sampsonem, qui se unâ cum Philistinum occidit. Et Ecclesia pro Martyribus colit eas, quæ, ut insectatores suæ pudicitie devitarent, in fluvium sese projecisse leguntur. Quod factum Augustinus lib. 4. de Civit. Dei c. 26. non aliter excusat, nisi quod id Spiritu sancto interiùs jubente fecerint: *Sicut* (inquit) *de Sampsonè aliud nobis fas non est credere, nisi utique quod Spiritus latenter hoc jussisset, qui per ipsum miracula faciebat,*

21 Quod etiam in bello justo, publicâ autoritate, Principes, eorumque milites non pec-

Tom. 11.

cent, dum hostem aggreduuntur & occidunt, constat ex divina Scriptura docente quod Deo authore justa bella geruntur. Deo namque authore, Abraham Genes. 14. hostes aggressus est, ac devicit. Similiter Moyses, Josue, David, &c. ut constat ex Numer. 21. & 31. ac toto penè libro Josue, &c. Unde cum à Joanne Baptista Luc. 3. milites quæsiissent, quid sibi faciendum esset, ipsis non prohibuit militare; sed *neminem* (inquit) *concesseritis, nulli calumniam faciatis, sufficiat vobis stipendium vestrum*, prout Augustinus adverte ep. 205. l. 22. contra Faustum c. 74 &c.

Denique publicâ Principum ac Magistratum autoritate facinorosos homines, Reipublicæ noxios, ex legum justarum præscripto occidi posse, & debere, & ad hoc potestatem ipsis à Deo datam esse, constat ex 2. Paralipom. 19. ubi pius Rex Josaphat Judicibus Juda: *Videte* (inquit) *quid faciatis: non enim hominis exercetis judicium, sed Dominus, vindices ab ipso positi in iram iis qui malè agunt, juxta illud Rom. 13. Si malum feceris, time: non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est, vindex in iram ei qui malum agit.* A Deo ergo Principes & Magistratus gladii jus acceperunt ad punitionem & vindictam malorum, ita ut contra commissum sibi à Deo ministerium peccent, si malefactores dimittant impunitos, juxta illud 3. Reg. 20. *Qua dimissi virum dignum morte de manu tua, erit anima tua pro anima illius.*

Nec Scotus jure excipit fures: cum nec Scriptura excipiat, nec Traditio, & ratio propter quam Deus potestatem illam Magistratibus tribuit, etiam in furibus procedat. Cur enim alios malefactores à Magistratibus occidi voluit, nisi quia Reipublicæ noxii sunt, & amputandum est membrum toti corpori noxium ad salutem totius. At etiam fures Reipublicæ noxii sunt. Unde bonus latro in cruce confessus est se digna factis recepisse, & Deus Josue 7. jussit occidi Achan, ob furtum laminæ aureæ, uti dicitur ibi versu 11. observatque Imperfectus in Matth. homil. 41.

At, inquit novissimus Scoti defensor, Bo-naventura Baro, in suis Ethicis Apolog. 5. act. 7. in Synagoga fures morte non pledebantur, sed multati, ut patet Exodi 22. *Siquis furatus fuerit ovem, vel bovem, & occiderit, vel vendiderit, quinque boves pro uno restituet, & quatuor oves pro una ove.* Atqui in lege Evangelica, quæ dulcedinis est, durius puniri non debent, quam in lege Mosaica. Nec id justitia permittit, quia in justa punitione servanda est æqualitas inter poenam & culpam; non servatur autem, dum bonum superioris ordinis, scilicet vita, aufertur pro bono inferioris ordinis, v. g. pecunia.

Respondeo 1°. etiam Synagoga tempore fures & latrones morte multatos fuisse, ut constat in Achan, & in latronibus cum Domino crucifixis.

25 2°. olim quidem mitius actum fuisse cum furibus, quando tanta nondum erat furum multitudo; sed ex quo per experientiam comprobatum fuit, quod nisi occiderentur, totus Orbis furibus impleretur, & ab ipsis turbaretur, morte mulctati fuerunt. Et sic habet praxis totius Orbis Christiani, quæ sine temeritate condemnari non potest.

26 3°. dum Magistratus suspendit furem, non considerat rem furto sublatam præcisè, sed Reipublicæ tranquillitatem, & humanam societatem ab ipso violatam. Et ideo iusta est ipsius occisio. Satius est enim furem mori, quam Reipublicæ pacem, & humanæ societatis securitatem violari. Sic dum miles in exercitu, ob gallinam contra Principis Edictum furto sublatam morti traditur, non traditur ob gallinam præcisè, sed ob violatam militarem disciplinam, cujus exacta observantia majoris est momenti, quam privati militis vita.

CAPUT V.

Non est licitum privatâ auctoritate occidere iniustum invasorem vitæ.

27 **E**st communis doctrina Sanctorum, & ut nobis videtur, est Evangelica, est Apostolica, est Christiana. Eratque multorum Scholasticorum sæculo duodecimo, uti testatur Alanus Magnus de Insulis, cognomento *Doctor Universalis* (qui eo sæculo scripsit) hisce verbis: *Multorum opinio est, non licere homini occidere hominem, ne ab eo occidatur.* Hanc esse S. Thomæ paulò post ostendemus. Est etiam Augustini de Ancona in l. de potest. Eccles. q. 52. a. 3. Hugonis & Richardi de S. Victore, Glossæ, Accurtii, Gerfonis, Tostati Episcopi Abulensis p. 2. commentar. in Evang. Matth. c. 5. q. 105. A maini apud Salonium hic. Denique è Recentioribus est Eminentissimi Cardinalis Norisii in Vindiciis Augustinianis c. 4. §. 11. Francisci Geneti Episcopi Vafionensis in sua Th. Mor. Gratianopolit. to. 6. c. 1. n. 4. Eminentissimi Cardinalis Le Camus, Episcopi Gratianopolitani in approbatione illius, declarantis nihil in ea se invenisse nisi solidum, & consonum doctrinæ, quæ est secundum pietatem. Neesen in Supplemento de just. tr. 3. q. 2. dub. 4. Van Roy to. 3. c. 6. q. 9. plurimumque aliorum Doctorum Lovanienfium, Augustinianorumque.

28 Et probatur 1°. ex generali præcepto, *Non occides*, quo omnis prohibetur occisio hominis, præter eam quæ fit vel speciali Dei iussione, vel publicâ auctoritate, ut constat ex dictis cap. 3. Ergo prohibetur occisio iniusti invasoris vitæ, privatâ auctoritate. Nec verò publicam occidendi auctoritatem Deus concessisse legitur privatis hominibus, sed solis Principibus, Magistratibus, eorumque Ministris, iussu ipsorum exequentibus. Igitur privatis hominibus, sine iussu Principis, vel Magistratus, iniustum vitæ invasorem occidere non licet.

29 Non me præterit, Estium asserere, quòd qui iniustum vitæ suæ invasorem occidit, dum aliter evadere non potest, publicâ auctoritate id facit, tamquam minister publicæ iustitiæ constitutus lege naturali & positivâ. Cum vim vi repellere jura omnia permittant.

Sed mallem hoc à decem Casuistis dictum, quam ab uno Estio, quia profus incredibile est. Neque enim asseri potest publicam ad hoc auctoritatem cuiuslibet à Deo esse concessam: cum hoc ex verbo Dei scripto vel tradito probari nequeat, nec satis probetur ex hoc quòd vim vi repellere jura omnia permittant, uti postea videbitur.

30 Multò minus asseri potest, publicam ad hoc auctoritatem cuique concessam esse à Republica. Cum eam Respublica concedere non possit. Quia (ut bene doctissimus Denuntiator n. 14. laudatus) sic quævis privatum, etiam ineptissimum, eo tempore quo ratio in ipso turbatissima est, in causa propria, eaque sanguinis, non solum Judicem constitueret, sed & Testem, & Executorem, ut, abique ulla juris forma, primum quidem iudicaret, se ab Adversario suo iniuste ad mortem invadi; deinde aliter se quam illum occidendo evadere non posse. Tum illum esse reum mortis. Postremo, ipsum inauditum, nedum convictum, nullâ exceptionis aut appellationis factâ copiâ, nullo spatio dato quo se ad mortem præpararet, à se, tamquam publicæ iustitiæ executore, esse occidendum.

31 Subinde quidem à Republica conceditur, ut malefactores quidam à quovis privato occidantur. Sed tunc publicæ potestatis iudicium præmitti necesse est, quo constet malefactores illos de crimine esse legitime convictos, ad mortemque à quovis privato inferendam damnatos. Cui nihil simile in occisione invasoris vitæ, qui à nulla potestate publica de crimine convictus, vel condemnatus, imò ne citatus quidem, vel auditus, solo illius, qui invaditur, arbitrio interficitur. Quod profus improbat S. Thomas q. 64. a. 3. ad 2. dicens, quòd homo magis iudicio publico, ut discernatur, an sit occidendus propter salutem communem. Et a. 5. ad 3. *Malefactorem occidere non licet, nisi per iudicium publicæ potestatis.* Hactenus vir ille doctissimus.

32 Probatur 2°. ex præcepto quo iubetur proximos diligere, etiam inimicos; adedque ipsos iniustos vitæ nostræ aggressores, ipsique bene velle & benefacere. *Audistis* (inquit Salvator Matth. 5.) *quia dictum est: Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis: Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, & orate pro persequentibus & calumniantibus vos, ut sitis filii Patris vestri, qui in calis est.* Cui conformiter Apostolus Rom. 12. *Benedicite persequentibus vos, benedicite, & nolite maledicere. . . . nulli malum pro malo reddentes.* Et quousque se extendere debet illa proximorum, etiam inimicorum, & invasorum nostrorum